

Siri Haavie
Sofiesgate 74
0454 Oslo

Oslo, den 5. mai 2019

Bymiljøetaten
Postboks 636 Løren
0507 OSLO

Vedr. varsel om planlagt konseptkonkurransse for Geitmyra skolehage

Jeg viser til e-post datert 30. april 2019 med varsel om en kommende konseptkonkurransse for Geitmyra skolehage, der Bymiljøetaten ønsker å forberede meg på at jeg er velkommen til å delta. Jeg antar at jeg har mottatt varselet i kraft av mitt mangeårige engasjement for urbant landbruk, inkludert skolehager, forskning på parselhager og som drifter av nettstedet parselhager.no.

Det fremgår av e-posten at kommunen ønsker å prøve ut hvordan samarbeidet med representanter for utdanningssektoren, frivilligheten og sosiale/grønne entreprenører innenfor urbant landbruk kan utvikles videre. Videre fremgår det at føringer og kriterier for konkurransen er under utarbeidelse. Samtidig listes det opp fire kriterier som vil bli vektlagt. Det opplyses om at "vinner(e)" vil gis mulighet til å disponere areal på Geitmyra.

Sett utenfra, og med øynene til en som har arbeidet for å fremme urbant landbruk i flere tiår, og med mangeårig erfaring fra offentlig forvaltning, fortoner dette varselet om konseptkonkurransse seg i beste fall som et arbeidsuhell.

Når man leser teksten og kombinasjonen av kriterier, er det umulig å forstå den som annet enn et bestillingsverk som skal tilgodese en bestemt aktør, Geitmyra matkultursenter – en privat stiftelse som selger tjenester til Utdanningsetaten.

Alle som arbeider med feltet urbant landbruk i Oslo er godt kjent med at gaven fra Sparebankstiftelsen til Matkultursenteret (et undervisningsbygg/drivhus) har skapt langvarig hodebry for forvaltningen, og har utløst en konflikt mellom den kommunale skolehagen på Geitmyra og Geitmyra matkultursenter. Matkultursenteret fikk penger til en bygning som de manglet tomt til, og som de ønsket å legge på kommunal grunn.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har nylig avklart at kommunen av formelle årsaker ikke kan ta imot tilbudet om undervisningsbygg/drivhus, fordi det strider mot regelverk om statsstøtte og om offentlige anskaffelser. Konseptkonkurransen som følger tett i etterkant av denne avgjørelsen, kan vanskelig leses som annet enn kommunens "løsning" på drivhus-problemet.

Dette er problematisk. I praksis innebærer konseptkonkurransen at det åpnes for privatisering av et kommunalt drevet anlegg med en 110-årig historie. Vinner(e) av konkurransen vil disponere deler av et kommunalt skolehageområde.

I dag benyttes området som skolehage, men også som hage og dyrkingsfelt for barnehager og institusjoner/arbeidsfellesskap innen psykisk helsevern. Flere andre organisasjoner og lag er også aktive på Geitmyra, og deler av arealet disponeres av en parsellhageforening. Geitmyra skolehageområde har i dag stor betydning som læringsarena for barn og unge, men også for fysisk og psykisk helse. Geitmyra er i dag en viktig sosial møteplass på tvers av generasjoner og kulturer, og en arena for integrering.

Parselldyrkerne har holdt jorda i hevd etter at skolehagene fikk drastisk reduserte bevilgninger for noen tiår tilbake, og har også vært viktige i kampen for å bevare skolehageområdet, som flere ganger har vært truet av utbyggingsformål. Begge deler skal de ha honnør for.

Det har imidlertid alltid vært eksplisitt kommunisert, både fra skolehagens ledelse og internt i parsellhagelaget, at arealene parsellhagelaget disponerer kun er til låns, og vil måtte reduseres når det blir et kommunalt løft for skolehagen, slik det lenge har vært varslet. En helt annen sak er at det har vist seg å være en rekke fordeler med samlokalisering av skole- og parsellhager.

For oss som i flere tiår har arbeidet for å løfte frem betydningen av urbant landbruk har det vært gledelig å registrere at Oslo kommune de siste årene har begynt å komme på banen. Vi har sett frem til en politisk behandling av strategien "Spirende Oslo" og oppfølging av "Helhetlig plan for videre utvikling av Geitmyra skolehage 2018". Mange gode krefter har spilt på lag, og til tross for flere tiårs kamp mot ulike utbyggingsplaner og økonomisk underfinansiering, har man klart å holde arealene på Geitmyra skolehage i hevd, slik at området har fortsatt å være en grønn oase der alle relevante arealer i dag er i bruk.

På denne bakgrunn fremstår det underlig at det utlyses en konseptkonkurransen. Geitmyra er allerede et konsept. Geitmyra er en kommunal skolehage med et verdifullt samspill mellom ulike brukere. Det skolehagen trenger er økte bevilgninger og flere ansatte så man kan realisere eksisterende planer og de beste av de mange ideene som de siste årene har vært spilt inn og samlet i regi av Oslo kommune. Vi er mange som har deltatt i dette arbeidet.

Geitmyra skolehage trenger ikke en konseptkonkurransen som skal kåre vinnere. Dette er ingen tjent med; verken dagens brukere av området, Matkultursenteret eller Oslo kommune. I et år der Oslo er stolt over å være Europeisk miljøhovedstad er det overraskende at kommunen velger å sette gode grønne formål opp mot hverandre, og slik nøre opp under en konflikt mellom grupper og institusjoner innen urbant landbruk som burde trekke i samme retning.

På bakgrunn av ovennevnte ber jeg om svar på følgende spørsmål:

1. Hvor kom ideen om en konseptkonkurranse fra? Er konkurransen politisk forankret?
2. Er det tatt en beslutning om at det tidligere utredningsarbeidet som har vært gjort fra kommunens side for å gi Geitmyra skolehage et løft skal forkastes eller legges på vent, og at man ikke skal gjennomføre den bebudede satsningen på kommunale skolehager? I så fall, på hvilket nivå er denne beslutningen tatt, og hva foreligger av skriftlig dokumentasjon på hva som er besluttet?
3. Hva er bakgrunnen for at akkurat de fire spesifikke kriteriene – som fremstår som skreddersydde for Geitmyra matkultursenter – vektlegges i det utsendte varselet om konseptkonkurranse? Gitt all forskning og dokumentasjon rundt urbant landbruk de siste årene, kunne etaten ha valgt andre kriterier.
4. Har Bymiljøetaten vurdert de juridiske sidene ved at kommunen utlyser en konseptkonkurranse med kriterier som for alle som kjenner feltet vil tolkes som en utilslørt favorisering av en enkelt aktør?
5. Konseptkonkurransen har en uklar tidshorisont. Midlertidige løsninger blir fort permanente. I hvor lang tid fremover tenker man at sosiale/grønne entreprenører, organisasjoner, frivilligheten m.m. skal kunne disponere deler av det kommunale skolehagearealet?
6. Det er i dag ikke lov til å installere bygninger/infrastruktur i parsellhagene som ikke kan fjernes umiddelbart, noe som innebærer at parsellhagearealet kan pløyes opp og omdisponeres til skolehage på meget kort tid. Realisering av vinnerkonsept(er) kan nødvendiggjøre særskilt infrastruktur, som når det først er på plass kan bli vanskelig å fjerne for å tilbakeføre området til kommunal skolehagedrift. Hvilke vurderinger har Bymiljøetaten gjort rundt dette? I hvilken grad vil konseptkonkurransen åpne for konsepter som innebærer faste installasjoner som kan legge føringer/begrense fremtidig bruk, for eksempel at man støper betonggulv til drivhus og undervisningsbygg, graver ned vannrør og strømkabler etc.?
7. Har man foretatt en vurdering av hvor mye ressurser konseptkonkurransen vil kreve, med tanke på kontraktsinngåelser, praktisk tilrettelegging, konfliktløsning osv.? Skal ressurser til dette arbeidet tas fra kommunens satsing på urbant landbruk eller belastes andre budsjettposter?
8. Hvis tanken er at konseptkonkurransen skal munne ut i et midlertidig tiltak i påvente av et kommunalt løft, vil man forvente at etaten har foretatt en grundig vurdering av mulige konsekvenser av en slik fremgangsmåte, blant annet:
 - a) Hvilke konsekvenser vil det kunne få at gode grønne formål settes opp mot hverandre på Geitmyra?
 - b) I hvilken grad vil valget av konseptkonkurranse kunne bidra til å forsinke et kommunalt skolehageløft?
 - c) Hva vil tilsidesetting/utsetting av kommunale, demokratiske planprosesser kunne bety for folks tillit til Oslo kommunes politiske prosesser?Jeg ber om en redegjørelse om ovennevnte har vært drøftet, og etatens eventuelle vurderinger av disse problemstillingene.

Det fremgår av varslingen fra Bymiljøetaten at offentlig utlysning av konseptkonkurransen er planlagt i slutten av mai. Ovennevnte spørsmål bør være avklart – og besvart – i god tid før etaten eventuelt velger å gå videre med planen om en konseptkonkurransen.

Vennlig hilsen

Siri Haavie

Kopi:

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap
Byrådsavdeling for byutvikling
Byrådslederens kontor

Vedlegg:

Skolehagen – visjoner og realiteter, artikkel i PLAN 2/2013 (Tidsskrift for samfunnsplanlegging, bolig og byplan og regional utvikling)